Encyclopedia of Economic Law Journal

Homepage: https://lawecon.um.ac.ir

Research Article
Vol. 31, No. 26, Fall-Winter 2024, p. 220-238

EU Economic Sanctions: Legitimacy, Enforcement Mechanisms, and Legal Challenges

R. Niknami [1]

1- Assistant Professor, Department of Regional Studies, Faculty of Law and Political Science, University of Tehran, Tehran, Iran
(Author Email: niknami.roxana@ut.ac.ir)

Received: 24 November 2024 Revised : 5 January 2025 Accepted: 11 March 2025 Available Online: 18 March 2025	**How to cite this article:** Niknami, R. (2024). EU Economic Sanctions: Legitimacy, Enforcement Mechanisms, and Legal Challenges. *Encyclopedia of Economic Law Journal, 31*(26): 220-238. (in Persian with English abstract). https://doi.org/10.22067/economlaw.2025.90133.1404

1- INTRODUCTION

The European Union (EU), recognized as one of the world's most influential economic and political blocs, has strategically employed sanctions as a tool for advancing its foreign policy objectives. Sanctions, typically viewed as restrictive measures aimed at influencing state and non-state actors, have become central to the EU's approach to promoting its values and enforcing international norms. The EU has acquired an important role on the global stage in the past two decades and its sanctioning policy is one of the elements that have contributed to this. The institutional capacities of the EU in imposing restrictive measures have developed from loose cooperation in the foreign and security policy sphere to a complex and well-developed mechanism that regulates how the 27 members can reach binding decisions in the security domain within the boundaries of the EU legal framework. However, their effectiveness, legal foundation, and ethical implications are subject to ongoing debate. The Treaty on European Union (TEU) includes restrictive measures as one of the possible tools that can be employed to pursue the goals of the CFSP. The imposition of sanctions falls under the CFSP domain and the process is regulated by Articles 30 and 31 of the TEU. The right to undertake initiatives lies with any member state and with the High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy, who can act also with the support of the European Commission. This research seeks to answer the following key question: "What is the normative legitimacy of EU sanctions, and how are they enforced both domestically and internationally while managing associated legal challenges?" The hypothesis posits that while the EU strives to promote values such as democracy, human rights, and the rule of law, it faces significant challenges in ensuring that its sanctions regime remains both legally sound and effective. The study applies Ian Manners' Normative Power Europe (NPE) theory as a central framework for analyzing the EU's sanctions regime. This research explores how sanctions serve as an instrument for the EU to enforce its normative goals on the international stage. Key issues explored include:

1. The legal basis and compliance of EU sanctions with international law.

2.The alignment of EU sanctions with its normative power identity.

3.The broader implications of EU sanctions on global governance and the EU's credibility.

2- PURPOSE

This research aims to:

-Analyze the legal frameworks underpinning EU sanctions, focusing on their conformity with international law and EU treaties.

-Assess the theoretical basis of sanctions as instruments of normative power, particularly in advancing values such as democracy, human rights, and the rule of law.

-Examine the challenges of enforcing sanctions, including procedural inconsistencies, ethical dilemmas, and geopolitical resistance.

By addressing these objectives, the study seeks to enhance understanding of the EU’s sanctions regime as an instrument for advancing international norms, in alignment with the EU's identity as a normative power.

3- METHODOLOGY

The study employs a qualitative, theoretical, and analytical approach, drawing on academic literature, EU legal documents, and theoretical frameworks. The methodology is structured around the following elements:

1. Theoretical Framework:

Ian Manners’ Normative Power Europe (NPE) theory serves as the primary lens for analyzing the EU’s use of sanctions. Manners’ theory argues that the EU, as a normative power, seeks to influence the world by promoting its values—such as democracy, human rights, and rule of law—through peaceful means, including sanctions. This framework provides insights into how the EU's sanctions can be understood as a tool for shaping global norms rather than coercing other states. According to Manners, the EU's power extends beyond traditional military or economic influence; instead, it functions as a normative power that shapes global norms and values through non-coercive means, including sanctions.

2.Legal Analysis:

The study will review primary and secondary EU legal instruments governing sanctions, including regulations, directives, and the legal procedures for their imposition. The alignment of these sanctions with international legal frameworks, such as the UN Charter, will also be assessed, particularly focusing on the legality of unilateral EU sanctions outside UN Security Council resolutions.

3. Normative Analysis:

The research will evaluate how EU sanctions align with the Union’s self-stated goals of promoting democracy, human rights, and the rule of law. Ethical dilemmas, including the humanitarian impact of sanctions on civilian populations, will also be examined, especially in light of the EU’s commitment to promoting human dignity and global justice.

4- FINDINGS

The research reveals that the EU’s sanctions regime reflects its dual identity as both an economic power and a normative actor. However, this duality often creates tensions between the EU’s normative commitments and the practical challenges of sanction enforcement.

1. Legal Challenges:

- The EU’s sanctions operate within a complex legal framework that seeks to balance EU regulations with international law. While the Union strives to comply with international norms, unilateral sanctions, especially those not endorsed by the UN Security Council (UNSC), often draw criticism for violating international legal principles.
- The extraterritorial application of EU sanctions raises questions about their compatibility with state sovereignty and the principles of international law.

2. Normative Aspirations:

- Sanctions are a crucial tool in advancing the EU’s normative agenda, particularly regarding human rights and democracy. However, their implementation often exposes contradictions. For example, broad sanctions can inadvertently harm civilian populations, undermining the very norms they seek to promote.
- The EU’s reliance on sanctions, rather than military force, reinforces its identity as a civilian power focused on normative rather than coercive influence.

3. Operational Challenges:

- The enforcement of sanctions is complicated by procedural inconsistencies and the lack of uniformity among member states. Diverging national interests, political priorities, and economic considerations hinder the consistent application of sanctions.
- The effectiveness of sanctions remains difficult to evaluate, particularly in cases where target entities circumvent restrictions, thereby reducing the desired impact.

This study places EU sanctions within the broader context of global governance, emphasizing their role as instruments of both coercion and norm promotion. The analysis highlights several key themes:

1. Legitimacy and Compliance:

- The legitimacy of EU sanctions is integral to its identity as a normative power. However, unilateral sanctions that are not in alignment with UNSC resolutions often face legitimacy challenges.
- The targeting and proportionality of sanctions are crucial factors in ensuring their compliance with both

EU and international law.

2. Ethical Considerations:

- The unintended humanitarian consequences of sanctions, such as the negative impact on civilian populations, raise ethical questions. Striking a balance between effectiveness and ethical responsibility remains one of the primary challenges for the EU in its application of sanctions.

3. Global Governance Implications:

- The EU's sanctions regime is a critical element of its role as a rule-maker in global governance, yet geopolitical resistance from major powers like Russia and China underscores the limitations of the EU's normative power. These tensions highlight the challenges the EU faces in enforcing its values on the global stage.

5- CONCLUSION

The EU's sanctions regime exemplifies the complexities of promoting international norms in a multipolar world. While sanctions serve as a valuable tool for advancing the EU's foreign policy objectives, their implementation often reveals tensions between the EU's normative aspirations and the geopolitical realities in which it operates. To improve the legitimacy and effectiveness of its sanctions, the EU should:

1. Strengthen its legal frameworks to ensure greater alignment with international law.

2 .Improve the proportionality and targeting of sanctions to minimize unintended humanitarian impacts.

3.Foster greater cohesion among member states to enhance the consistency and enforcement of sanctions.

By addressing these challenges, the EU can reinforce its credibility as a normative power and ensure that sanctions remain a viable tool for advancing its foreign policy goals. This research contributes to the growing body of literature on EU foreign policy by providing a comprehensive analysis of the sanctions regime and its relationship with the EU's identity as a normative power. Future research could explore the intersection of sanctions with other policy tools such as diplomacy, development aid, and trade agreements, to better understand how they collectively contribute to the EU's efforts in promoting international norms.

Keyword: Common Foreign and Security Policy, EU Economic Sanctions, Human Right, Legal Challenges, Normative Power.

دانشنامۀ حقوق اقتصادی

Homepage: https://lawecon.um.ac.ir

مقالۀ پژوهشی

دوره ۳۱، شماره ۲۶، پاییز و زمستان ۱٤۰۳، ص ۲۳۸-۲۲۰

تحریم‌های اقتصادی اتحادیه اروپا: مشروعیت، سازوکارهای اجرایی و چالش‌های حقوقی

رکسانا نیکنامی [۱]

دریافت: ۱٤۰۳/۰۹/۰٤ پذیرش: ۱٤۰۳/۱۲/۲۱

چکیده

تحریم‌های اقتصادی یکی از ابزارهای اصلی سیاست خارجی اتحادیه اروپا در راستای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی است. این ابزار همواره با چالش‌های حقوقی و اجرایی روبه‌رو بوده‌است. نوشتار حاضر به بررسی چارچوب تحریم‌های اقتصادی اتحادیه اروپا از منظر نظریه قدرت هنجاری پرداخته است. پرسش اصلی بر این مبنا است که بنیان مشروعیت هنجاری تحریم‌های اتحادیه اروپا چیست و چگونه در سطح داخلی و بین‌المللی اعمال و در عین حال به مدیریت چالش‌های حقوقی می‌پردازد. در پاسخ این فرضیه مطرح است که اتحادیه اروپا به‌عنوان یک قدرت نرم، تحریم‌ها را نه‌تنها به‌عنوان ابزاری برای فشار سیاسی، بلکه به‌عنوان وسیله‌ای برای ترویج ارزش‌های حقوق بشر، دموکراسی و حاکمیت قانون به‌کار می‌برد؛ اما این تحریم‌ها با چالش‌های حقوقی جدی در سطح بین‌المللی روبه‌رو هستند. روش تحقیق شامل تحلیل حقوقی-هنجاری است که به بررسی مبانی قانونی تحریم‌ها در چارچوب سیاست خارجی و امنیتی مشترک اتحادیه اروپا می‌پردازد. نتایج پژوهش نشان می‌دهد درحالی‌که تحریم‌های اتحادیه اروپا با هنجارهای بین‌المللی همسو هستند؛ با مسائل حقوقی و اجرایی مهمی مواجه هستند. این چالش‌ها شامل مشکلاتی در رابطه با تناسب و تأثیر تحریم‌ها بر حقوق بشر، نا هماهنگی در اجرای تحریم‌ها در میان کشورهای عضو و دشواری تطابق با استانداردهای حقوق بین‌الملل است.

کلیدواژه‌ها: تحریم‌های اقتصادی اتحادیه اروپا، چالش حقوقی، حقوق بشر، سیاست خارجی و امنیتی مشترک، قدرت هنجاری.

[۱] استادیار، گروه مطالعات منطقه‌ای، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

(ایمیل نویسنده: niknami.roxana@ut.ac.ir)

مقدمه

تحریم، ابزاری بازدارنده علیه دولت سوم (غیرعضو اتحادیه اروپا)، افراد و شرکت‌ها است و در سیاست خارجی و امنیتی مشترک اتحادیه اروپا[1] کاربرد زیادی دارد. این ابزار به منظور تأمین امنیت بین‌المللی و ترویج ارزش‌های هنجاری مانند حقوق بشر، دموکراسی و حاکمیت قانون مورد استفاده قرار می‌گیرد. اتحادیه اروپا، به‌عنوان یکی از مهم‌ترین بازیگران در نظام بین‌المللی، با استفاده از تحریم‌ها تلاش می‌کند تا به‌عنوان یک قدرت هنجاری[2] نقش ایفا کند. از این منظر، تحریم‌ها نه تنها ابزاری برای دستیابی به اهداف سیاسی و اقتصادی محسوب می‌شوند، بلکه وسیله‌ای برای پیشبرد هنجارهای بین‌المللی نیز به‌شمار می‌آیند.

کاربرد اقتصادی و سیاسی تحریم‌ها توسط اتحادیه اروپا از سال ۱۹۸۷ شتاب گرفته است. تحریم‌ها بر اساس موقعیت جغرافیایی، انگیزه‌های سیاسی و اهداف امنیتی اتحادیه اروپا شکل‌های مختلفی به خود می‌گیرند. در واقع دوعامل مجاورت جغرافیایی و ارتباط امنیتی نقش مهمی در اعمال تحریم‌های اتحادیه اروپا دارند. همان‌طور که اشاره شد اتحادیه اروپا خود را بازیگری دارای قدرت نرم می‌داند؛ در نتیجه باید از استفاده از ابزارهای سخت برای پیشبرد اهداف خود اجتناب کند. این موضوع در سند راهبرد امنیتی اروپا[3] مصوب ۲۰۰۳ نیز مورد تأکید قرار گرفته است. لازم به ذکر است که اتحادیه اروپا به‌عنوان بزرگ‌ترین بلوک اقتصادی در جهان، در مورد تأثیرگذاری تحریم‌های خود آگاهی تام دارد. در عین حال، درک عملکرد اتحادیه در کاربست تحریم‌ها کار چندان راحتی نیست؛ چرا که اتحادیه اروپا نهادی منحصربه‌فرد است که با هیچ نهاد بین‌المللی دیگر قابل مقایسه نیست. اختیارات و گستره فعالیت‌های این نهاد بسیار فراتر از سایر نهادهای بین‌المللی است و به‌دلیل تفویض حوزه‌هایی از حاکمیت توسط دولت‌ها، قدرت اجرایی بالایی دارد.

با این حال، مسئله اصلی این است که تحریم‌ها همواره با چالش‌های حقوقی و اجرایی همراه هستند. از یک‌سو، تحریم‌های اتحادیه اروپا باید با حقوق بین‌الملل هم‌سو باشند و از سوی دیگر باید به‌گونه‌ای اجرا شوند که حقوق اساسی افراد و نهادهای تحت تحریم، نقض نشود. نظریه قدرت هنجاری بر این اساس مطرح می‌شود که اتحادیه اروپا به‌عنوان یک بازیگر بین‌المللی، به دنبال ترویج و تثبیت هنجارهای جهانی است. این نظریه تأکید دارد که قدرت اتحادیه اروپا نه تنها در قدرت اقتصادی و نظامی، بلکه در توانایی‌اش برای تعیین و ترویج هنجارها و ارزش‌های بین‌المللی نهفته است. اما این فرایند، همان‌طور که تحریم‌ها نشان می‌دهند، با پیچیدگی‌های بسیاری همراه است.

یکی از مهم‌ترین چالش‌های تحریم‌های اتحادیه اروپا، تناسب میان اهداف سیاسی و هنجاری این اتحادیه و تأثیرات منفی این تحریم‌ها بر حقوق بشر و حقوق اساسی افراد و شرکت‌ها است. اعمال تحریم‌ها می‌تواند باعث محدودیت‌های اقتصادی و اجتماعی برای شهروندان کشورهای تحت تحریم شود و در عین حال، پیامدهای حقوقی مهمی برای خود اتحادیه اروپا به همراه داشته باشد. به‌عنوان مثال، تحریم‌ها ممکن است با اصول حقوق بین‌الملل و حتی با مقررات داخلی کشورهای عضو اتحادیه در تضاد باشند؛ که این امر موجب چالش‌های قانونی و قضایی برای اعمال آن‌ها می‌شود. در این مقاله، ابتدا چارچوب حقوقی تحریم‌های اتحادیه اروپا بررسی می‌شود. همچنین، به بررسی این موضوع پرداخته می‌شود که تحریم‌ها چگونه توانسته‌اند مشروعیت هنجاری لازم را کسب کنند و به‌طور مؤثر در پیشبرد اهداف اتحادیه اروپا و هنجارهای بین‌المللی عمل کنند. در این راستا، چالش‌های حقوقی و اجرایی مرتبط با تحریم‌ها از جمله تأثیر آن‌ها بر حقوق بشر، مشکلات در اجرای تحریم‌ها و تناقضات احتمالی با حقوق بین‌الملل مورد بحث قرار می‌گیرد. هدف این مقاله این است که ضمن بررسی تحریم‌های اتحادیه اروپا، به درک بهتری از نقش این اتحادیه در شکل‌دهی به نظم بین‌المللی و چالش‌های حقوقی و اخلاقی مرتبط با تحریم‌ها دست یابد.

۱.چارچوب مفهومی

برای تحلیل تحریم‌های اتحادیه اروپا، از نظریه قدرت هنجاری به‌ویژه خوانش یان منرز[4] استفاده شده است. اتحادیه اروپا در سطح جهان به‌عنوان یک قدرت هنجاری شناخته می‌شود. واژه‌ای که اولین بار *منرز*(۲۰۰۲) آن را به کار برد. اتحادیه اروپا هنوز قدرت نظامی مناسبی در اختیار ندارد. در نتیجه همواره احترام به حقوق بشر، دموکراسی، آزادی های اساسی و ... به‌عنوان اهداف اصلی سیاست اتحادیه اروپا مورد اشاره قرار می‌گیرد.

[1] Common Foreign &Security Policy (CFSP)
[2] Normative Power
[3] European Security Strategy
[4] Ian Manners

قدرت هنجاری با ذهنیت نئوامپریالیستی و خودشناسی مرتبط است. در تئوری، قدرت هنجاری برای اعمال قدرت از کانال‌هایی نظیر سرایت (اشاعه ناخواسته)، عوامل اطلاعاتی (ارتباطات راهبردی و اعلامی)، عوامل رویه‌ای (نهادسازی)، انتقال (تبادل منافع از طریق تحمیل به طرف‌های دیگر)، اقدامات آشکار (حضور فیزیکی در سایر کشورها یا سازمان‌های بین‌المللی) و فیلترهای فرهنگی (اشاعه فرهنگی و یادگیری سیاسی در سایر کشورها یا سازمان‌های بین‌المللی) صورت می‌گیرد(Veebel, 2021:270). قدرت هنجاری نیز با این باور که ارزش‌های غربی طبیعتاً جهانی هستند، پیوند دارد. منرز با قدرت هنجاری اتحادیه اروپا، اعلام کرد که این نهاد قصد شکل‌دهی، القا و انتشار قوانین و ارزش‌های بین‌المللی را از طریق ابزارهای غیرقهری دارد.

منرز استدلال می‌کند که برخلاف دیگر بازیگران بین‌الملل، اتحادیه اروپا، خود یک ساختار هنجاری است، یعنی اساس هنجاری اروپا در طول تاریخ پس از جنگ جهانی دوم با پنج هنجار اصلی صلح، آزادی، دموکراسی، حاکمیت قانون و احترام به حقوق بشر و آزادی‌های اساسی شکل گرفته است Manners, (2006: 183-184). دو مورد اول هنجارهای فوری پس از جنگ هستند که برای تشکیل جامعه اروپایی ضروری بودند ولی بقیه هنجارها، بیشتر در طول جنگ سرد برای تمایز غرب از شرق اروپا ایجاد شدند. همچنین چهار هنجار جزئی وجود دارد، یعنی همبستگی اجتماعی، ضدیت با تبعیض، توسعه پایدار و حکمرانی خوب. اتحادیه اروپا از راه‌ها و مسیرهای مختلف، این هنجارها را در روابط خارجی خود منتشر می‌کند. این مسیرها یا ناخواسته از طریق سرایت انجام می‌شود یا آگاهانه از طریق انتقال (Manners, 2006: 188).

علاوه بر این، منرز در مورد روند انتشار این هنجارها توضیح داد و تأکید کرد که اتحادیه اروپا هنجارهای خود را با تعریف نمونه و نه از طریق اجبار گسترش می دهد. از این رو او اتحادیه اروپا را یک قدرت نرم در نظر گرفت. جوزف نای در کتاب خود با عنوان «قدرت نرم: ابزار موفقیت در سیاست جهانی[1]» که در سال ۲۰۰۴ منتشر شد، استدلالی مشابه ارائه کرد. نای خاطرنشان کرد که اروپا علاوه بر فرهنگ جذاب و سیاست های داخلی، قدرت نرم خود را از سیاست های خارجی خود که اغلب به کالاهای عمومی جهانی کمک می کند، به دست آورده است. به گفته نای، اتحادیه اروپا از مواضع خود در مورد تغییرات آب و هوایی جهانی، قوانین بین المللی و معاهدات حقوق بشر اعتبار کسب می کند(Nye,2004). بر این اساس، اتحادیه اروپا با شکل دادن به هنجارها و استانداردهای مبتنی بر ارزش‌های اروپایی، سایر کشورها را نسبت به رعایت این هنجارها، از طریق ابزارهای مختلف، تشویق و ترغیب می‌کند و یا تحت فشار قرار می‌دهد. در واقع اتحادیه به‌جای تمرکز بر قابلیت‌های مادی خود، عمده تمرکز خود را بر اصول ارزشی و هنجاری گذاشته است. تحریم‌ها یکی ازمهم‌ترین نمونه‌های قهری در پیشبرد قدرت هنجاری اروپا با استفاده از ابزار انتقال محسوب می‌شوند و از این حیث در چارچوب اتحادیه نهادینه شده و مشروعیت می‌یابد.

انتظار می‌رود اتحادیه اروپا قدرت تغییر یا محافظت از هنجارهای خاص در روابط بین الملل را داشته باشد. این دیدگاه که بازیگران برهم زننده وضع موجود علاقه مند به پذیرش ارزش‌های هنجاری غربی هستند، مستقیماً با خودشناسی کشورهای عضو اتحادیه اروپا به‌عنوان مجریان قدرت هنجاری مرتبط است Veebel, (271 :2021). در این مدل، روسیه، ایران، کنگو و... خاص‌تر از بقیه کشورهای جهان نیستند، اینها تنها کشورهای هدفی هستند که مجبور یا متقاعد می‌شوند تا برخی هنجارها، قوانین و رویه‌ها مانند دموکراسی، عدالت اجتماعی، تعهد به حقوق بشر و آزادی‌های اساسی را اعمال کنند. تجزیه و تحلیل استفاده اتحادیه اروپا از تحریم‌ها می‌تواند نشان دهد که آیا اصول و ارزش‌های اصلی اتحادیه اروپا عمدتاً به هویت آن متصل است یا خیر. درک این موضوع به فرد اجازه می دهد تا دامنه قدرت هنجاری اتحادیه اروپا را درک کند.

۲.مشروعیت تحریم‌های اتحادیه اروپا

تحریم‌های اتحادیه اروپا دو شکل دارند: تحریم‌هایی که دولت‌های عضو به موجب قطعنامه‌های شورای امنیت سازمان ملل و ذیل فصل ۷ منشور موظف به اجرای آنها در چارچوب قوانین اتحادیه اروپا هستند و تحریم‌های مستقل که جدای از تحریم‌های سازمان ملل اعمال می‌شوند. بر اساس قوانین اتحادیه اروپا، تحریم‌ها باید به حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین، به‌ویژه روند قانونی و حق جبران مؤثر احترام بگذارند؛ زیرا همه این‌ها در منشور حقوق بنیادین اتحادیه اروپا[2] آمده است. طبق قوانین منشور

[1] Soft Power: The Means to Success for in World Politics
[2] EU Charter of Fundamental Rights

اتحادیه اروپا نهادها و دولت‌های عضو ملزم به رعایت کلیه تحریم‌های اتحادیه اروپا هستند. بحران‌های خاورمیانه و شمال افریقا و اوکراین سبب افزایش کاربرد تحریم‌های اتحادیه اروپا شده است. در حال حاضر ۳۵ رژیم تحریمی مختلف توسط اتحادیه اروپا در حال اجرا است(European Commision, 2016). مشروعیت تحریم‌های اتحادیه اروپا همواره در کانون توجه قرار داشته است. برای بررسی مشروعیت این تحریم‌ها لازم است به بنیان‌های حقوقی آن و انطباق با حقوق بین‌الملل پرداخته شود.

۱-۲. پایه‌های قانونی تحریم‌ها

معاهده رم آغازگر ایجاد جامعه اقتصادی اروپا[1] بود که در آن از تحریم‌ها به‌عنوان سلاح تجاری یاد شده بود. طبق ماده ۲۲۳ معاهده رم، دولت‌های عضو می‌توانند در موارد امنیتی که با تولید یا تجارت سلاح، مهمات و ادوات جنگی مرتبط است روابط خود را با کشور مقابل قطع کنند.(European Economic Community, 1957) ماده ۲۲۴ نیز اذعان می‌دارد که توقف عملکرد بازار مشترک برای مبارزه با تهدیدهای صلح و امنیت بین‌المللی مجاز است(European Economic Community, 1957: Sec 224). قبل از تشکیل اتحادیه اروپا نیز در ماده ۳۰۱ معاهده تأسیس جامعه اروپا آمده بود که انقطاع یا کاهش روابط اقتصادی با یک یا چند کشور ثالث توسط جامعه اروپا قابل انجام است(Lissel, 2006: 18). ابزارهای محدودکننده یا تحریم‌های اتحادیه اروپا منطبق با سیاست خارجی و امنیتی مشترک در ماده ۱۱ معاهده اتحادیه اروپا[2] یا پیمان ماستریخت آمده است. طبق ماده ۱۱، اتحادیه در موارد زیر به اعمال تحریم‌ها می‌پردازد:

- برای حراست از ارزش‌های مشترک، منافع بنیادین، استقلال و همگرایی اتحادیه، منطبق با اصول منشور سازمان ملل
- برای تقویت امنیت اتحادیه اروپا به هر طریقی
- برای حراست از صلح و تقویت امنیت بین‌الملل طبق اصول منشور سازمان ملل و قانون نهایی هلسینکی و اهداف منشور پاریس
- برای افزایش همکاری‌های بین‌المللی
- برای گسترش و تقویت دموکراسی و حاکمیت قانون و احترام به حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین (The Treaty On European Union, 2012: 9).

بعد از پیمان ماستریخت، با تصمیم‌گیری مشترک در مورد تحریم‌ها توافق شد و برای کلیه دولت‌های عضو تبعیت از تحریم‌های اتحادیه اروپا پس از ۱۹۹۳ الزامی شد. در حال حاضر تحریم‌های بر اساس فصل ۲ از معاهده اتحادیه اروپا اعمال می‌شوند که دربردارنده مقررات خاص سیاست خارجی و امنیتی مشترک است. طبق ماده ۲۹، رکن تصمیم‌گیرنده در مورد تحریم‌ها، شورای اروپا است و ارائه طرح تحریم‌ها توسط نماینده عالی اتحادیه اروپا در امور خارجی و سیاست امنیتی اتخاذ می‌شود. اتحادیه اروپا ابتدا برای استفاده از تحریم‌ها محافظه‌کار بود. اولین سند قانونی اعمال تحریم‌ها در ۲۸ اکتبر ۱۹۹۶ علیه برمه تصویب شد(Portela, 2010: 23). تحریم‌های اتحادیه اروپا بر اساس نوع بحران از ۱۹۹۳ تاکنون در جدول ۱ فهرست شده است.

جدول ۱. مروری بر تحریم‌های اتحادیه اروپا

تروریسم	پسامنازعه	عدم اشاعه	حفظ دموکراسی	مدیریت منازعه
لیبی	بوسنی و هرزه‌گوین	کره شمالی	بلاروس	افغانستان
	ساحل عاج	ایران	سودان	اندونزی
	مصر	لیبی	بوروندی	لیبی
	مقدونیه شمالی		نیجریه	سودان
	گینه		کومور	سودان جنوبی
	لیبی		ازبکستان	ترانسنیستریا
	تونس		جمهوری افریقای مرکزی	روسیه
	زیمبابوه		میانمار	
			چین	
			سوریه	
			گینه	
			گینه بیسائو	
			ایران	
			ونزوئلا	
			زیمبابوه	

---

[1] European Economic Community (EEC)

[2] Treaty of the European Union

منبع: نگارنده

همان‌طور که از جدول بالا مشخص است؛ بیشترین موارد کاربرد تحریم‌ها مربوط به ارتقای دموکراسی بر مبنای حفظ حقوق بشر بوده است. نقض رویه‌های دموکراتیک در مواردی مصداق دارد که مقامات ملی مسئول نقض حقوق بشر شهروندان خود شناخته شوند؛ مثل بلاروس و ازبکستان. معاهده لیسبون (۲۰۰۷) حوزه‌های سیاستی را که اتحادیه اروپا و کشورهای عضو دارای صلاحیت‌های انحصاری هستند و حوزه‌های سیاستی که در آن صلاحیت میان اتحادیه اروپا و کشورهای عضو تقسیم شده است را مشخص می‌کند (طبق ماده ۴، ۵ و ۶ معاهده تاسیس اتحادیه اروپا) (Consolidated Version of the Treaty On the Functioning of the European Union,2016: 4). اعمال تحریم‌ها به مشارکت سطوح مختلف اتحادیه اروپا وابسته است. برای مثال، اتحادیه اروپا مسئول انحصاری سیاست تجاری مشترک است؛ اما با کشورهای عضو در مورد عملکرد بازار مشترک هماهنگ می‌کند و در امور اداری به دولت‌ها کمک می‌کند.

بنابراین از آنجا که اعمال تحریم‌ها بر عملکرد منظم روابط اقتصادی و مالی تأثیر می‌گذارد؛ شورا باید مقرراتی برای تنظیم عملکرد بازار مشترک، همان طور که در ماده ۲۱۵ معاهده تاسیس آمده است؛ تصویب کند (Consolidated Version of the Treaty On the Functioning of the European Union,2018: 98). این موضوع نشان می‌دهد که وقتی تصمیم بر اعمال تحریم گرفته می‌شود؛ شورا بر اساس اکثریت واجد شرایط به پیشنهاد مشترک نماینده عالی و کمیسیون اقدامات لازم را اتخاذ می‌کند و در عین حال پارلمان را نیز در جریان قرار می‌دهد.

اتحادیه اروپا درک خود از استفاده از ابزار تحریم را در ۳ سند مهم منعکس کرده است. این اسناد عبارتند از: دستورالعمل اجرا و ارزیابی اقدامات محدودکننده[1]، اصول اساسی در استفاده از اقدامات محدود کننده[2]، بهترین شیوه‌های اتحادیه اروپا برای اجرای مؤثر اقدامات محدودکننده[3]. بنابراین کاملا واضح است که اتحادیه اروپا از تحریم‌ها به‌عنوان ابزار سیاست خارجی خود بهره می‌برد. در سند اصول اساسی در استفاده از اقدامات محدود کننده (۲۰۰۴)، اتحادیه اروپا به بیان انواع تحریم‌ها پرداخته است(Hörbelt, 2017: 56). طبق این سند، مواردی که اتحادیه اروپا دست به تحریم می‌زند شامل تروریسم، تکثیر سلاح‌های کشتار جمعی، نقض حقوق بشر، دموکراسی، حاکمیت قانون و حکمرانی خوب است.

تحریم‌ها بر اساس پیشنهادهای فهرست‌شده در راهنمای مصوب ۲۰۱۸ طراحی و اجرا می‌شوند. این راهنما بیان می‌کند که اتحادیه اروپا رویکردی هدفمند دارد؛ یعنی تحریم‌ها برای به حداقل رساندن آسیب به غیرنظامیان و به حداکثر رساندن فشار بر بازیگران مشخص و به ویژه احزاب سیاسی، سیاستمداران و رهبران حکومت‌های مورد هدف طراحی شده‌اند. در سند بهترین شیوه‌های اجرای مؤثر اقدامات محدودکننده و یکسان‌سازی اجرای تصمیمات میان دولت‌های عضو توضیح داده شده است(European Union, 2018). این سند آخرین بار در سال ۲۰۱۸ به‌روزرسانی شد. هرچند سیاست خارجی و امنیتی مشترک در صلاحیت دیوان دادگستری اروپا نیست؛ اما در سال‌های قبل، تحریم‌ها چندین بار توسط دیوان مورد بررسی قرار گرفته است.

۲-۲. انطباق با تحریم‌های بین‌المللی

فرایند وضع تحریم‌ها توسط شورای امنیت سازمان ملل در چند سال اخیر کاهش یافته است. دلیل اصلی این موضوع به وابستگی سازمان ملل به رای حداقل ۹ عضو شورای امنیت برای تصویب تحریم‌ها بازمی‌گردد که همواره به‌دلیل رویه تصمیم‌گیری مبتنی بر حق وتو یکی از ۵ عضو دائم، دچار کندی و اختلال شده است. در نتیجه این اختلال فرایند وضع تحریم توسط کشورها یا نهادهای بین‌المللی نظیر اتحادیه اروپا افزایش یافته است (Portela & Meissner, 2022: 81). اتحادیه اروپا در سندی که در سال ۲۰۰۴ منتشر کرد؛ اذعان می‌دارد که به استانداردهای سازمان ملل پایبند است؛ اما در عین حال به دنبال اعمال تحریم‌های مستقل بر دولت‌های ثالث نیز هست. از دهه ۱۹۹۰، اتحادیه اروپا شروع به اعمال تحریم‌های مستقل از سازمان ملل و امریکا کرد. در نتیجه رژیم تحریم‌ها تبدیل به ابزار اولیه سیاست

1 Guidelines on Implementation and Evaluation of Restrictive Measures
2 Basic Principles on the Use of Restrictive Measures
3 The EU Best Practices for the Effective Implementation of Restrictive Measure

خارجی اتحادیه اروپا شد. نمونه مهم این رویکرد را می‌توان در تحریم روسیه مشاهده کرد.

در حقوق بین‌الملل برای اعمال تحریم‌ها ۳ دلیل موجه وجود دارد:

- تلافی[1]: راهی است برای نشان دادن نارضایتی بدون عبور از مرزهای عمل مشروع.
- جلوگیری از استفاده از حق[2]: این کار با تلافی متفاوت است چون غیرقانونی است و توسط یک دولت در پاسخ به عمل غیرقانونی دولتی دیگر اعمال می‌شود.
- حق دفاع از خود[3]: بعد از حادثه ۱۱ سپتامبر مطرح شد. این حالت فقط در پاسخ به حمله نظامی طبق ماده ۵۱ منشور سازمان ملل اجرایی می‌شود(Shaw, 2021: 1022-1023).

بر همین اساس اتحادیه اروپا ملزم به پیروی از کلیه تحریم‌های سازمان ملل است. این موضوع در ماده ۱۵ معاهده اتحادیه اروپا تصریح شده است(Lukoševičius, 2010: 87) . هدف اصلی شورای امنیت از اعمال تحریم‌ها، حفظ صلح و امنیت بین‌الملل است. در مقابل هدف اتحادیه اروپا ارتقای حکمرانی و عوامل وابسته به آن یعنی حقوق بشر و دموکراسی است. از طرف دیگر تحریم‌های شورای امنیت برای کلیه دولت‌های عضو الزام‌آور است؛ اما تحریم‌های اتحادیه اروپا فقط برای ۲۷ کشور عضو الزام‌آور هستند. اتحادیه اروپا موظف است همه تحریم‌های تصویب شده توسط سازمان ملل را اجرا کند. در صورت نبود رژیم تحریمی سازمان ملل، اتحادیه اروپا می‌تواند تحریم‌های مستقل خود را وضع کند. مشروعیت این سناریو به سند اصول اساسی در استفاده از اقدامات محدودکننده بازمی‌گردد؛ که نشان می‌دهد اتحادیه اروپا قادر به اعمال تحریم‌های مستقل از شورای امنیت است(Shaw, 2021: 1025). گاهی اتحادیه اروپا تحریم‌ها را در تکمیل تحریم‌های شورای امنیت وضع می‌کند. به این سناریو در سند راهنما اشاره شده است؛ که بیان می‌دارد در اجرای قطعنامه‌های شورای امنیت سازمان ملل، اتحادیه اروپا می‌تواند به اقداماتی دست بزند که محدودکننده‌تر باشد (Shaw, 2021: 1024). در جدول ۲ رابطه تحریم‌های اتحادیه اروپا و سازمان ملل به روشنی ترسیم شده است.

جدول۲. مقایسه نظام تحریمی اتحادیه اروپا و سازمان ملل (۱۹۹٤-۲۰۱۹)

	تحریم‌های مستقل اتحادیه اروپا	تحریم‌های مضاعف اتحادیه اروپا	تحریم‌های اجرایی سازمان ملل در اتحادیه اروپا	تحریم‌های سازمان ملل
افغانستان		❊	❊	❊
آنگولا			❊	❊
بلاروس	❊			
بوسنی و هرزه‌گوین		❊	❊	❊
بورکینافاسو			❊	❊
بروندی		❊	❊	❊
کامبوج			❊	❊
جمهوری افریقای مرکزی			❊	❊
چین	❊			
کومور	❊			
کنگو			❊	❊
ساحل عاج		❊	❊	❊
کرواسی		❊	❊	❊
جمهوری دموکراتیک کنگو		❊	❊	❊
کره شمالی		❊	❊	❊
مصر	❊			

[1] Retorsion
[2] Reprisal
[3] Self-Defense

اریتره			❉	❉
اتیوپی			❉	❉
مقدونیه شمالی	❉			
گابن			❉	❉
گامبیا			❉	❉
گینه	❉			
گینه بیسائو		❉	❉	❉
هائیتی			❉	❉
هندوراس			❉	❉
اندونزی	❉			
ایران	❉	❉	❉	❉
عراق			❉	❉
لبنان			❉	❉
لیبریا			❉	❉
لیبی		❉	❉	❉
مقدونیه		❉	❉	❉
مالدیو	❉			
مالی			❉	❉
میانمار	❉			
نیکاراگوئه	❉			
نیجریه	❉			
روسیه	❉			
روآندا			❉	❉
سیرالئون			❉	❉

منبع: (Portela and Meissner, 2022: 86-87)

شدیدترین تحریم‌های اتحادیه اروپا در ۲۰۲۲ و علیه روسیه اعمال شده است. همان‌طور که از شکل نیز مشخص است؛ بیش از دو سوم موارد تحریمی با سازمان ملل همپوشان بوده است. در برخی موارد اتحادیه اروپا قبل از سازمان ملل دست به تحریم زده است؛ مثل تحریم سودان. برخی تحریم‌های اتحادیه اروپا فراتر از سازمان ملل بوده است؛ مثل تحریم ایران (Jentleson, 2022: 183). برخی تحریم‌ها همچنان با وجود لغو تحریم‌های سازمان ملل پابرجا است مثل تحریم لیبی. تحریم‌های مستعمرات سابق در منطقه کارائیب و افریقا نیز همپوشانی با تحریم‌های سازمان ملل ندارد.

۳.سازوکارهای اجرایی تحریم‌ها

تحریم‌های بین‌المللی زمانی اثربخش هستند که نه‌تنها به درستی طراحی شوند؛ بلکه از طریق سازوکارهای اجرایی کارآمد پیاده‌سازی شوند. در این راستا اتحادیه اروپا مجموعه‌ای از ابزارها و نهادهای اجرایی ایجاد کرده است که وظیفه نظارت بر اعمال تحریم‌ها، همکاری با کشورهای عضو و تضمین هماهنگی با جامعه بین‌الملل را برعهده دارند. به‌طور کلی تحریم‌های مستقل اتحادیه اروپا به سه دسته اصلی تقسیم می‌شوند که عبارتند از:

- تحریم نظامی: دربردارنده ممنوعیت فروش، تأمین و انتقال کالاهای فهرست شده در فهرست نظامی مشترک اتحادیه اروپا و همچنین شامل ممنوعیت ارائه هرگونه کمک فنی و مالی در این خصوص است.
- مسدود کردن دارایی: مربوط به وجوه و منابع اقتصادی است که تحت مالکیت یا کنترل افراد یا شرکت‌ها قرار دارد.

- ممنوعیت صدور روادید و اجازه سفر: افراد تحریم شده حق ورود به اتحادیه اروپا و مرزهای خارجی آن را ندارند (Authority of the House of Lords, 2017: 7).

سازوکارهای اجرایی در اتحادیه اروپا بر اساس رویکردی چندلایه شکل گرفته: از نهادهای تصمیم‌گیرنده در سطوح بالای سیاسی مانند شورای وزیران گرفته تا آژانس‌های تخصصی و نهادهای نظارتی که وظیفه پیگری اجرای تحریم‌ها را دارند. این نهادها از یک سو اطمینان حاصل می‌کنند که همه کشورهای عضو به تحریم‌ها پایبند هستند و از سوی دیگر با نهادهای بین‌المللی و بخش خصوصی برای جلوگیری از نقض تحریم‌ها همکاری می‌کنند. در این بخش به بررسی ساختارهای اجرایی اتحادیه اروپا شامل رویه‌های تقنینی، اجرایی و کنترلی تحریم‌ها پرداخته می‌شود. در شکل۱ زیر به‌صورت خلاصه چرخه سیاست تحریمی اتحادیه اروپا آمده است.

شکل۱. چرخه سیاست تحریمی اتحادیه اروپا

منبع: نگارنده

۱-۳. تصمیم‌گیری و تصویب تحریم‌ها

شورای اتحادیه اروپا مسئول وضع تحریم‌ها است. انواع خاصی از تحریم‌ها مثل تحریم‌های نظامی و ممنوعیت سفر به‌صورت مستقیم توسط دولت‌های عضو اعمال می‌شوند؛ اما برخی از تحریم‌ها مستلزم تصمیم شورا[1] است که اجرای این دستور برای همه دولت‌های عضو، الزامی است. تصمیمات شورا به‌صورت موقت اعمال می‌شوند. در مقابل تحریم‌های اقتصادی مثل مسدود کردن دارایی و ممنوعیت صادرات که به‌صورت وسیع‌تری اصول اولیه اتحادیه اروپا در حوزه حرکت آزادانه را تحت الشعاع قرار می‌دهند؛ نیازمند قانون‌گذاری دیگری به شکل آئین‌نامه شورا[2] است که اجرای آن برای همه الزام‌آور است (Authority of the House of Lords, 2016: 6). این آئین‌نامه‌ها زمانی به‌کار برده می‌شوند که قانون مشترکی برای همه فعالان در بازار مشترک اروپا اجرایی شود.

فرایند وضع تحریم‌ها در اتحادیه اروپا تاحدی پیچیده است. تحریم‌ها برای یک بازه زمانی نهایت یک ساله تصویب می‌شوند. حتی برخی مواقع بازه زمانی آن‌ها ۳ یا۶ ماهه است. در پایان بازه زمانی مشخص شده، اتحادیه اروپا به بازنگری در شرایط پرداخته و در مورد لغو یا تمدید تحریم‌ها تصمیم می‌گیرد(Immenkamp, 2024: 3). علاوه بر شورا، گاهی برخی کمیته‌های فرعی شورای وزیران مثل کمیته سیاسی و امنیتی[3] و کمیته نمایندگان دائم یا کورپر۲[4] نیز می‌توانند لزوم وضع تحریم را تشخیص دهند(Van Der Vlies, 1982: 318) . نماینده عالی در امورخارجی طرح تحریم را در شورا ثبت می کند. ۴ کمیته فرعی شورای وزیران می‌توانند به لحاظ فنی در مورد تحریم‌ها نظر دهند. این کمیته‌ها عبارتند از :

- کمیته سیاسی و امنیتی: این کمیته امکان وضع تحریم در بحران‌های مختلف سیاسی را بررسی می‌کند. ملاحظات راهبردی در این کمیته توسط نمایندگان دائم دولت‌های عضو در بروکسل بیان می‌شود.
- گروه‌های منطقه‌ای مربوط به شورای وزیران: شورا دارای ۹ گروه منطقه‌ای است که عبارت است از : روابط فرا آتلانتیکی، اروپای شرقی–آسیای مرکزی، بالکان غربی، خاورمیانه–خلیج فارس، مشرق–مغرب، آفریقا، –کارائیب–پاسیفیک، آسیا–اقیانوسیه و در نهایت آمریکای لاتین–کارائیب.

[1] Council Decision
[2] Council Regulation
[3] Political and Security Committee (PSC)
[4] Committee of Permanent Representatives (COREPER II)

- کارگروه مشاوران روابط خارجی[1] در مورد جنبه‌های قانونی موضوعات پیش‌نویس نماینده عالی بحث می‌کنند.
- کورپر۲ : قبل از این که متن نهایی به شورا برود و تصویب شود آن را به صورت دقیق بررسی می‌کند(Van Der Vlies, 1982) .

از آن‌جاکه وضع تحریم در صلاحیت سیاست خارجی و امنیتی مشترک است؛ پارلمان اروپا نقشی در فرایند تصمیم‌گیری آن ندارد. همان‌طور که گفته شد پیشنهاد طرح تحریم توسط نماینده عالی ارائه می‌شود. نماینده عالی رئیس سرویس اقدام خارجی[2] است. واحد سیاست تحریم در سرویس اقدام خارجی مستقیما زیر نظر نماینده عالی کار می‌کند. این واحد، انسجام و سازگاری متن تحریم با قوانین اتحادیه اروپا را تضمین می‌کند. در تمام مراحل وضع و اجرای تحریم، نقش واحد سیاسی محوری است (Giumelli, 2019: 119).

با توجه به این که تحریم‌ها، تغییر در عملکرد بازار را در پی دارند؛ کمیسیون اروپا در بحث‌های رسمی و غیررسمی تحریم‌ها شرکت می‌کند. کمیسیون می‌تواند نقش مهمی در کارشناسی تحریم‌ها ایفا کند که نه شورا و نه سرویس اقدام خارجی تخصصی در آن ندارند. برای مثال در مورد تحریم‌های سه لایه علیه روسیه، کارشناسی وضع تحریم‌ها بر عهده کمیسیون اروپا است (Pop & Rattman, 2014)

دولت‌های عضو نیز در فرایند وضع تحریم‌ها دخیل هستند. در واقع این که مقام صلاحیت‌دار وضع تحریم، رکن دولت محور اتحادیه یعنی شورای وزیران است؛ به صورت خودکار نقش دولت‌های عضو را پررنگ می‌کند. در شورا بر اساس اجماع در مورد رژیم تحریمی رای می‌دهند. دولت‌های عضو وظیفه جمع‌آوری شواهد برای تهیه فهرست افراد و شرکت‌های تحریم‌شده را بر عهده دارند. از سه جهت دیگر نیز نقش دولت‌های عضو در فرایند وضع تحریم مهم است: اول، اجرای ممنوعیت سفر؛ دوم، اجرای تحریم تسلیحاتی و سوم، اجرای تحریم‌های اقتصادی، مالی و تجاری. اتفاق آرای ۲۷ کشور عضو برای تصویب تحریم‌ها الزامی است؛ اما اگر کشوری رای ممتنع دهد؛ اتفاق آرا خدشه‌دار نخواهد شد(European Union,2020)

در این فرایند، پارلمان تنها باید در جریان قانون تحریم‌های مصوب قرار گیرد. اما طبق ماده ۷۵ معاهده تاسیس اتحادیه اروپا یک استثنا در این مورد در نظر گرفته شده است. زمانی‌که اتحادیه اروپا برای مبارزه با تروریسم و فعالیت‌های مرتبط با آن اقدام کند؛ پارلمان باید مقرراتی را از طریق رویه قانونی عادی تصویب کند(Giumelli, 2013: 13). در شکل زیر مراحل قانونی وضع تحریم‌ها در اتحادیه اروپا آمده است.

شکل۲. مراحل وضع تحریم‌ها در اتحادیه اروپا (The EU Sanctions Process Explained,2024)

۲-۳. اجرا و نظارت بر تحریم ها

درحالی‌که تصویب تحریم‌ها در سطح اتحادیه اروپا انجام می‌شود؛ اجرای آن در دست دولت‌های عضو باقی مانده است. در کنار

[1] The Working Party of Foreign Relations Counsellors (RELEX)

[2] European External Action Service (EEAS)

تعیین چارچوب‌های قانونی و اخلاقی برای تحریم‌ها، اجرا و نظارت بر این اقدامات نقش محوری در تأمین مشروعیت و اثرگذاری آن‌ها دارد. تحریم‌های اقتصادی و دیپلماتیک تنها زمانی می‌توانند به اهداف خود برسند که سازوکارهای اجرایی کارآمدی برای اعمال و پایبندی به آن‌ها وجود داشته باشد. مقامات ذی‌صلاح ملی حق دارند در مورد نقض تحریم‌ها جریمه وضع کنند.

مطالعه کاملی از مجازات‌های تعیین شده برای هر نوع تخلف در ۲۷ کشور عضو اتحادیه اروپا انجام نشده است. مجموعه‌ای از جرایم مدنی و کیفری وجود دارد که در نظام‌های حقوقی کشورهای عضو، از مسئولیت‌های عینی شرکت‌ها تا مسئولیت کیفری افراد را تعریف می‌کنند. به‌طور کلی اکثر کشورها برای شرکت‌های متخلف، جریمه مالی درنظر می‌گیرند. این جریمه‌ها برای افراد می‌تواند از ۱۰۰۰ یورو (در بلغارستان) تا ۱۰۰۰۰۰ یورو (در آلمان) متغیر باشد. برخی کشورهای عضو اتحادیه اروپا نیز نقض تحریم‌ها را جرمی کیفری می‌دانند. برای مثال بلغارستان ۶ ماه زندان و آلمان تا ۱۰ سال زندان برای این موضوع در نظر گرفته‌اند(Giumelli, 2019: 125). باید توجه کرد که تحریم‌های اتحادیه اروپا فقط در حوزهٔ قضایی اتحادیه اعمال می‌شوند؛ یعنی:

- شهروندان اتحادیه اروپا خواه در قلمرو این اتحادیه باشند یا خارج از آن.
- شرکت‌هایی که تحت قوانین یک کشور عضو اتحادیه اروپا ثبت شده‌اند.
- هر کسب و کاری که قسمتی یا کل فرایند فعالیتش در خاک اتحادیه اروپا انجام می‌شود.
- در هواپیماها و کشتی‌های تحت مالکیت یکی از کشورهای عضو((Authority of the House of Lord, 2017: 7.

اتحادیه نقش نظارتی مهمی در تحریم‌ها دارد. کمیسیون اروپا به‌عنوان حافظ معاهدات اتحادیه اروپا، مسئول اصلی نظارت بر حسن اجرای تصمیم‌های اتحادیه اروپا و قوانین است. بر همین اساس، کمیسیون برای این کار در راستای ۳ مسیر اصلی عمل می‌کند:

- پیگیری این که آیا اجرای تحریم‌های انفرادی و بخشی[1] در سطح دولت‌های عضو طبق قوانین اتحادیه اروپا انجام می‌شود یا خیر.
- کمک کردن به دولت‌های عضو در نظارت بر تأثیرات اقتصادی تحریم‌ها بر کشورهای هدف مثل بررسی کردن ارزش دارایی‌های بلوکه شده.
- مشاوره به بازیگران دولتی و خصوصی در مورد تفسیر طرح تحریم‌ها از طریق اعلان‌های برخط(Olsen, 2022)

بخش دیگری از کار نظارت بر عهده سرویس اقدام خارجی است. این نهاد به ارزیابی و بازبینی در اقدامات اتحادیه اروپا می‌پردازد. نماینده عالی در امور خارجی به طور رسمی مسئول چارچوب بندی تصمیمات شورا در حوزه سیاست خارجی است. در نتیجه سرویس اقدام خارجی، نقش محوری در تدوین پیشنهادات برای فهرست‌های جدید افراد و نهادهای تحت تحریم دارد. سرویس اقدام خارجی این کار را با استفاده از منابع دریافتی خود یا منابع ارسال شده از سوی دولت‌های عضو انجام می‌دهد. بر همین اساس سرویس اقدام خارجی پیش‌نویس تصمیم رسمی شورا در این باب را تهیه و همراه با گزارش تیم تحریم‌های کمیسیون به شورای وزیران ارسال می‌کند. این دو پیش‌نویس مورد بحث قرار می‌گیرد و توسط بخش خدمات حقوقی شورا برای تضمین اعتبار حقوقی بررسی می‌شود (Directorate-General for Financial Stability,2024). تصمیمات شورا در نهایت توسط کورپر ۲ بررسی و با اکثریت مطلق شورای وزیران تصویب خواهد شد.

شورای وزیران اتحادیه اروپا نقش محوری در نظارت بر اجرای تحریم‌ها و به‌ویژه اصلاح قوانین موجود برای مقابله با پیامدهای منفی پیشبینی نشده احتمالی و خلاءهای ناخواسته ایفا می‌کند. برای انجام این کار، شورا اطلاعات ارائه شده از طریق سازوکارهای بازخوردی مختلف در مورد پیامدهای عملی تصمیمات و مقررات تحریمی قبلا تصویب شده را دریافت می‌کند(Olsen, 2022). کارگروه مشاوران روابط خارجی وظیفه تهیه قوانین اجرایی را در تحریم‌های مستقل اتحادیه اروپا برعهده دارد. بسته به مورد، یک کارگروه تخصصی نیز می‌تواند در این فرایند گنجانده شود. حق شروع پیشنهاد قوانین اجرایی تحریم با کشوری است که ریاست دوره‌ای اتحادیه اروپا را برعهده دارد.

شورا به افراد و شرکت‌هایی که نامشان در فهرست تحریم اتحادیه اروپا آمده است این امکان را داده است تا علیه این وضعیت اعتراض کنند. در عین حال، امکان جبران خسارت قانونی نیز

[1] Sectoral

مدنظر قرار گرفته است. آن‌ها می‌توانند از شورا درخواست تجدیدنظر کنند. در واقع معترضان می‌توانند ظرف ۲ماه و ۱۰ روز پس از ابلاغ، تصمیم شورا را در دادگاه عمومی اتحادیه اروپا[۱] به چالش بکشند. در صورتی که دادگاه عمومی تحریم‌ها را لغو کند؛ رای ۲ ماه و ۱۰ روز پس از صدور، قابل اجرا خواهد بود(Authority of the House of Lord, 2017: 8). در طول این مدت، شورا می‌تواند فهرست خود را به روزرسانی کند.

٤.چالش‌های حقوقی

تحریم‌های اتحادیه اروپا با چالش‌های حقوقی قابل توجهی روبه‌رو است. این چالش‌ها نه‌تنها از جنبه مطابقت با قوانین بین‌المللی و تعهدات کشورهای عضو در چارچوب سازمان‌های بین‌المللی نظیر سازمان ملل ناشی می‌شود؛ بلکه مسائل پیچیده‌تری مانند حقوق بنیادین افراد و نهادها، حق دسترسی به دادگاه و حفاظت از مالکیت خصوصی را دربرمی‌گیرد. این بخش از مقاله معطوف به بررسی موانع حقوقی اجرای تحریم‌ها و نحوه برخورد اتحادیه اروپا با این چالش‌ها است.

٤-۱. چالش‌های مربوط به حقوق بشر

تحریم‌ها همواره با چالش‌هایی در رابطه با حقوق بشر مواجه بوده‌اند. این چالش‌ها به چندین جنبه مختلف اشاره دارد؛ از جمله تأثیر تحریم‌ها بر زندگی روزمره شهروندان کشورهای تحت تحریم، مسئله تناسب تحریم‌ها با حقوق بشر و تضاد احتمالی میان تحریم‌ها و استانداردهای بین‌المللی حقوق بشر است. طبق اصل تناسب در حقوق بین‌الملل، بر ضرورت برقراری تعادل بین اهداف مشروع تحریم‌ها و پیامدهای آن بر حقوق بشر تأکید می‌شود. در برخی موارد، تحریم‌های اتحادیه اروپا از منظر حقوق بشر با انتقاد مواجه هستند؛ چرا که تأثیر منفی تحریم‌ها بر مردم عادی است. تحریم‌های اقتصادی ممکن است به کاهش دسترسی به کالاهای اساسی مانند غذا، دارو و خدمات بهداشتی منجر شود. در این میان آسیب‌پذیرترین گروه‌ها مانند کودکان، زنان و سالمندان بیشترین تأثیرهای منفی را از این اقدامات احساس خواهند کرد (Niknami, 2020: 485-486). اتحادیه اروپا در راستای کاه این اثرات سازوکارهای معافیت‌های بشردوستانه را در نظر گرفته است؛ اما این تدابیر اغلب ناکافی هستند و مشکلات اجرای مؤثر آن پابرجا است. نمونه این موضوع را می‌توان در رژیم تحریمی علیه ایران در ۲۰۱۱ مشاهده کرد که تأثر بسیار نامطلوبی بر وضعیت معیشت مردم بر جای گذاشت.

اتحادیه اروپا همواره تأکیدتأکید کرده است که تحریم‌هایش باید با هنجارهای بین‌المللی حقوق بشر همسو باشند. با این حال در برخی موارد تحریم‌ها با این اصول دچار تناقض هستند. یکی از این موارد، مسدودسازی دارایی‌های افراد و شرکت‌های خصوصی بدون طی فرایند دادرسی عادلانه است که با اصل حق دادرسی منصفانه و حقوق مالکیت در تضاد قرار می‌گیرد (Niknami, 2020: 492). دیوان دادگستری اتحادیه اروپا نیز در برخی موارد، این‌گونه تحریم‌ها را غیرقانونی اعلام کرده است و بر لزوم رعایت حقوق اساسی افراد تحت تحریم تأکید کرده است.

یکی از راهکارهایی که اتحادیه اروپا برای کاهش اثرات منفی تحریم‌ها بر حقوق بشر به‌کار می‌گیرد؛ معافیت‌های بشردوستانه است. این معافیت‌ها به سازمان‌های بین‌المللی و نهادهای بشردوستانه اجازه می‌دهند تا بدون محدودیت به ارائه کمک بشردوستانه بپردازند. با این حال در عمل این معافیت‌ها با مشکلاتی نظیر موانع بوروکراتیک و عدم شفافیت در روند اجرا مواجه‌اند که در نهایت باعث کاهش اثربخشی آن‌ها می‌شود. علاوه بر این، همکاری ناکافی با دولت‌های تحت تحریم هم می‌تواند به مانع بزرگی در اجرای معافیت‌ها تبدیل شود.

٤-۲. چالش‌های اجرایی در کشورهای عضو

یکی از چالش‌های مهم اجرایی در تحریم‌های اتحادیه اروپا، مسئله هماهنگی میان ۲۷ بازیگر است. تصویب تحریم‌های اتحادیه اروپا مستلزم اتفاق آرای همه دولت‌های عضو است. برای مثال یک طرح برای اعمال تحریم‌های اتحادیه اروپا بر شهرک نشینان اسرائیل در کرانه باختری که به فلسطینیان حمله کرده بودند در دسامبر ۲۰۲۳ ارائه شد؛ اما در همان ابتدا به دلیل مخالفت تعداد کمی از دولت‌های عضو متوقف شد و هرگز به اجرا درنیامد(Ravid, 2024). هر چه کشور هدف تعاملات اقتصادی بیشتری با کشورهای عضو اتحادیه اروپا داشته باشد، موضوع تشتت جدی‌تر می‌شود.

برای مثال اتحادیه اروپا در اجرای تحریم‌های علیه روسیه پس از تهاجم سال ۲۰۲۲ به چالش‌های جدی روبه‌رو شد. مقیاس و دامنه بی‌سابقه تحریم‌های اعمال شده علیه روسیه ، چالش‌های

---

[1] General Court of EU

اجرایی جدید در داخل مرزهای اتحادیه اروپا را در کانون توجه قرار داده است. اتکای اتحادیه اروپا به یک سیستم غیرمتمرکز برای اجرای تحریم‌ها منجر به پراکندگی اقدامات در سراسر اتحادیه اروپا شده است. جایی که بیش از ۱۶۰ مرجع ذی‌صلاح در داخل کشورهای عضوبرای اجرای تحریم‌ها وجود دارد(Portela & Olsen, 2023). با ایجاد سردرگمی عملی و تفسیرهای حقوقی متناقض از مقررات کلیدی تحریم در میان کشورهای عضو، در نوامبر ۲۰۲۲، شورا تصمیمی گرفت که نقض اقدامات محدودکننده (تحریم‌ها) را به فهرست جرایم بسیار جدی (جرایم اتحادیه اروپا) طبق بند ۱ ماده ۸۳ معاهده کارکردی اتحادیه اروپا اضافه کند. به منظور اجرای این تصمیم، کمیسیون اندکی پس از آن، پیشنهادی را برای دستورالعمل «در مورد تعریف جرایم کیفری و مجازات برای نقض اقدامات محدودکننده اتحادیه» ارائه کرد و سقفی حداقلی برای هماهنگی قوانین در سراسر اتحادیه اروپا ایجاد کرد. در ۱۲ دسامبر ۲۰۲۳، پارلمان اروپا و شورا به توافق موقت در این موضوع رسیدند (IN 'T Veld, 2024).

فرایند وضع تحریم در اتحادیه اروپا طولانی است؛ زیرا گزارش روسای نمایندگی‌های سفارت‌خانه‌های اتحادیه اروپا در کشورهای تحت تحریم مدتی طول می‌کشد. از سوی دیگر منافع اعضای اتحادیه اروپا در کشورهای تحریم‌شده باید با تحریم‌ها سازگار شود رویه‌های پذیرش و پیامدهای قانونی آن گاهی کل فرایند را متوقف می‌کند. یکی از مشکلات اساسی اجرای تحریم‌ها، مسئله دور زدن تحریم‌ها است. برای مثال بسته ۱۱ تحریم‌های اتحادیه اروپا علیه روسیه به مسئله دور زدن تحریم‌ها توجه کرده است که به اتحادیه اروپا اجازه وضع محدودیت بر فروش، عرضه و انتقال یا صادرات برخی کالاهای خاص تحریمی و فناوری به کشور سومی که برای دور زدن تحریم‌ها کمک می‌کند را می‌دهد. موفقیت بسته ۱۲ و ۱۳ تحریم‌ها علیه روسیه تا حد زیادی به‌دلیل همین اقدامات تحریمی بوده است (Melin & Fressynet, 2023). هزینه‌های اقتصادی تحریم‌ها نیز گاهی چالشی مهم می‌شود. در ژوئیه ۲۰۱۴، اتحادیه اروپا و امریکا تصمیم به تحریم روسیه گرفتند؛ اما هزینه آن طبق برآرد پارلمان اروپا تا سال ۲۰۱۶ بالغ بر ۳۵ میلیارد دلار بود (Fritz, Sinabell ,& Heinz, 2017: 40). از سال ۲۰۲۲ دور جدید تحریم‌های روسیه شروع شد که تاکنون ۴۸ میلیارد دلار هزینه داشته است (European Commission, 2024).

۴-۳. مقاومت‌های سیاسی و دیپلماتیک

تحریم‌های اتحادیه ارپا نه‌تنها نه تنها با واکنش کشورهای هدف مواجه می‌شوند؛ بلکه می‌تواند تنش‌های دیپلماتیک گسترده‌تری در سطح بین‌المللی ایجاد کند. این تحریم‌ها ممکن است به تلافی‌جویی‌های اقتصادی و سیاسی از سوی کشورهای هدف یا حتی از سوی کشورهای ثالث منجر شود. برای مثال در جریان تحریم‌های اتحادیه اروپا علیه روسیه، مسکو نیز تحریم‌هایی را علیه کشورهای اروپایی اعمال کرد که به کاهش صادرات محصولات کشاورزی این کشورها منجر شد (Pestova, Memonov ,& Steven, 2022). این نوع پاسخ‌ها می‌توانند تأثیرات منفی بر اقتصاد کشورهای عضو اتحادیه داشته باشند و فشارهایی را بر تصمیم‌گیرندگان سیاسی وارد کند.

تحریم‌ها همچنین بر روابط اتحادیه اروپا با متحدان راهبردی نیز تأثیر منفی می‌گذارد. به‌عنوان مثال در مورد ایران و توافق هسته‌ای برجام، تحریم‌های فراسرزمینی امریکا علیه شرکت‌های اروپایی که با ایران همکاری داشتند منجر به پیچیدگی‌های دیپلماتیک میان اتحادیه اروپا و امریکا شد. این اختلافات در نهایت به تضعیف سیاست تحریمی اروپا و عدم توانایی این اتحادیه در حمایت از شرکت‌های خود منجر شد. علاغوه بر این، در برخی موارد، کشورهای هم‌پیمان، از اعمال تحریم‌های اتحادیه حمایت مکی‌کنند یا مواضع متفاوتی اتخاذ می‌کنند که به ایجاد تعارض‌های دیپلماتیک منجر می‌شود.

در نهایت سومین چالش دیپلماتیک اجرای تحریم‌ها، تضعیف روابط با کشورهای هدف است. تحریم‌ها می‌توانند به انزوای دیپلماتیک کشور هدف منجر شوند و فرصت‌های مذاکره و دیپلماسی را کاهش دهند. برای مثال، تحریم‌های اعمال شده علیه بلاروس به‌دلیل سرکوب مخالفان سیاسی، موجب شد که این کشور به دنبال تقویت روابط با دیگر قدرت‌ها نظیر روسیه و چین برود که می‌تواند برای اتحادیه اروپا چالش ژئوپلیتیک به همراه داشته باشد. همچنین قطع یا محدود شدن روابط دیپلماتیک می‌تواند توانایی اتحادیه در استفاده از دیپلماسی به‌عنوان ابزاری برای حل منازعات را محدود کند.

۴-۴.چالش انطباق با تحریم‌های بین‌الملل

یکی از مشکلات اصلی اجرای تحریم‌ها در اتحادیه اروپا مربوط به تحریم‌های شورای امنیت است. به ویژه اگر تحریم از نوع مسدود کردن دارائی باشد. به منظور کارآمدی بیشتر، این قانون باید ظرف ۳۰ روز پس از تصویب قطعنامه در شورای امنیت، در اتحادیه اروپا اجرایی شود. درصورتی که این تحریم‌ها قبلا نیز

توسط اتحادیه اجرا شده باشند و فقط نیاز به اصلاحات در فهرست باشد؛ کمیسیون حق دارد ظرف ۳ روز به‌طور خودکار اقدام کند و آئین نامه تصویب شود(Terlinden, 2024: 5) . مشکل زمانی ایجاد می‌شود که برای اجرای تحریم شورای امنیت، نیاز به تصویب قوانین در سطح اتحادیه باشد. در این صورت مشکل هماهنگی جلوی چابکی قانون‌گذاری را می‌گیرد. فراتر از این، همان‌طور که گفته شد؛ اتحادیه اروپا همواره برای تحریم‌های مستقل خود بازه زمانی در نظر می‌گیرد. درحالی که تحریم‌های شورای امنیت فاقد بازه زمانی هستند و صرفاً تغییرات شرایط و اصلاح مورد نظر می‌تواند منجر به لغو تحریم‌ها شود. بنابراین در اینجا یک عدم هماهنگی حقوقی ایجاد می‌شود (Portela, 2010: 15-16). معمولاً اتحادیه اروپا برای حل مشکل هر ساله سمینارهای مشترکی با سازمان ملل برگزار می‌کند.

نتیجه‌گیری

اتحادیه اروپا به‌عنوان یکی از بزرگترین و تأثیرگذارترین نهادهای بین‌المللی، همواره از ابزارهای مختلفی برای پیشبرد اهداف سیاست خارجی، امنیتی و اقتصادی خود بهره برده است. یکی از مهم‌ترین این ابزارها، تحریم‌های اقتصادی و سیاسی است که به منظور تحت فشار قرار دادن کشورها یا افراد خاص برای تغییر رفتارهای ناپذیرفتنی آن‌ها استفاده می‌شود. با وجود تأثیرگذاری این ابزار در برخی موارد، تحریم‌های اتحادیه اروپا به طور گسترده با چالش‌ها و مشکلات حقوقی، سیاسی، اقتصادی و دیپلماتیک مواجه هستند که کارآمدی و مشروعیت این سیاست‌ها را زیر سؤال می‌برند. اگرچه هنجارها و ارزش‌ها در سیاست تحریم‌های اتحادیه اروپا نقش دارند، اما اغلب به دلیل منافع امنیتی و اقتصادی به چالش کشیده می‌شوند. از آنجایی که هیچ یک از دلایل اصلی ناهماهنگی ها (به‌عنوان مثال برتری منافع ملی، دیدگاه های متفاوت در مورد ادامه تحریم ها و ...) به این زودی از بین نخواهند رفت، سیاست تحریم اتحادیه اروپا همچنان بین منافع، هنجارها و ارزش‌ها در نوسان خواهد بود.

تحریم‌های اتحادیه اروپا به‌عنوان ابزار سیاست خارجی، با هدف پیشبرد اهداف هنجاری و سیاسی این اتحادیه طراحی شده‌اند. از منظر نظریه قدرت هنجاری، این تحریم‌ها به منظور تقویت هنجارهای بین‌المللی و حفظ اصول اخلاقی و حقوق بشری در عرصه جهانی وضع شده‌اند. اتحادیه اروپا تلاش کرده است تا با استفاده از تحریم‌ها، به تعهدات هنجاری خود عمل کرده و رفتار کشورهای ناقض اصول بین‌المللی را تغییر دهد. با این حال، مشروعیت تحریم‌ها در عمل با چالش‌هایی مواجه است. تحریم‌ها گاهی به نقض حقوق بشر و مسائل حقوقی منجر می‌شوند که به نوبه خود می‌تواند مشروعیت این ابزارها را زیر سؤال ببرد. در این راستا، ضروری است که اتحادیه اروپا به طور مداوم تأثیرات انسانی و حقوقی تحریم‌ها را ارزیابی کند تا از تطابق آن‌ها با اصول هنجاری اطمینان حاصل کند.سازوکارهای اجرایی تحریم‌های اتحادیه اروپا از نظر نظریه قدرت هنجاری، به دنبال اعمال فشار بر کشورهای هدف به‌گونه‌ای است که تغییرات مثبت را در رفتار آن‌ها ایجاد کند. این سازوکارها شامل سیستم‌های نظارتی، معافیت‌های بشردوستانه و سازوکارهای اجرای تحریم‌ها هستند که به منظور تطبیق با هنجارهای بین‌المللی طراحی شده‌اند

یکی از سؤالات اصلی که در مورد تحریم‌های اتحادیه اروپا مطرح می‌شود، میزان اثربخشی این تحریم‌ها در تغییر رفتار کشورها و نهادهای هدف است. بررسی‌های مختلف نشان می‌دهد که تحریم‌ها به تنهایی نمی‌توانند به‌عنوان یک ابزار مؤثر در تغییر رفتار سیاسی یا حقوقی کشورها عمل کنند. در بسیاری از موارد، کشورهایی که تحت تحریم قرار گرفته‌اند، مانند ایران، کره شمالی و روسیه، نه تنها رفتار خود را تغییر نداده‌اند، بلکه به تقویت سیاست‌های داخلی و افزایش خودکفایی اقتصادی پرداخته‌اند. این امر نشان می‌دهد که تحریم‌ها بدون همراهی با راهبردهای دیپلماتیک و مذاکرات سیاسی، نمی‌توانند به نتایج مورد نظر منجر شوند.

تحریم‌ها همچنین می‌توانند به آسیب‌های جانبی برای کشورهای عضو اتحادیه اروپا نیز منجر شوند. وابستگی اقتصادی برخی کشورهای عضو به بازارهای کشورهای تحت تحریم، باعث می‌شود که اعمال تحریم‌ها به ضرر منافع اقتصادی خود اتحادیه نیز باشد. به‌عنوان مثال، تحریم‌های اتحادیه اروپا علیه روسیه پس از الحاق کریمه به دلیل وابستگی برخی کشورهای اروپای شرقی به انرژی روسیه، موجب بروز مشکلات اقتصادی در این کشورها شد.

با توجه به چالش‌ها و محدودیت‌های مطرح شده، به نظر می‌رسد که اتحادیه اروپا نیازمند بازنگری در سیاست‌های تحریمی خود است. اتحادیه باید تلاش کند تا سیاست تحریم‌های خود را به گونه‌ای تنظیم کند که با قوانین بین‌المللی همخوانی داشته باشد و همچنین از نقض حقوق بشر جلوگیری کند. علاوه بر این، اتحادیه باید به دنبال راهکارهای دیپلماتیک و سیاسی موازی باشد

که بتوانند در کنار تحریم‌ها به حل منازعات کمک کنند. ایجاد کانال‌های مذاکره و گفتگو با کشورهای هدف و تلاش برای به کارگیری تحریم‌ها به‌عنوان ابزاری تکمیلی در کنار دیگر ابزارهای دیپلماتیک، می‌تواند به افزایش اثربخشی تحریم‌ها کمک کند.

تحریم‌های اتحادیه اروپا به‌عنوان ابزارهای هنجاری، با هدف تقویت اصول و هنجارهای بین‌المللی طراحی شده‌اند. با این حال، اثربخشی و مشروعیت این تحریم‌ها تحت تأثیر چالش‌های اجرایی و حقوقی قرار دارد. برای بهبود کارایی این ابزارها، ضروری است که اتحادیه اروپا به طور مداوم به ارزیابی و اصلاح سیاست‌های تحریمی خود بپردازد و از نظریه قدرت هنجاری به‌عنوان مبنایی برای تنظیم و اجرای این سیاست‌ها استفاده کند. تنها با هماهنگی بهتر میان کشورهای عضو، تقویت سازوکارهای اجرایی و توجه دقیق به مسائل حقوقی، اتحادیه اروپا می‌تواند به تحقق اهداف هنجاری خود دست یابد و به کاهش اثرات منفی تحریم‌ها کمک کند.

تحریم‌های اتحادیه اروپا، اگرچه ابزاری ضروری و مشروع برای پیشبرد اهداف هنجاری و امنیتی این اتحادیه هستند، اما با چالش‌های حقوقی، سیاسی و دیپلماتیک جدی‌ای روبه‌رو هستند. این چالش‌ها می‌توانند اثرگذاری تحریم‌ها را کاهش داده و در برخی موارد منجر به نتایج معکوس شوند. بنابراین، اتحادیه اروپا باید در تصمیم‌گیری و اجرای تحریم‌ها نه تنها به مسائل حقوقی و حقوق بشری، بلکه به عواقب سیاسی و دیپلماتیک نیز توجه ویژه‌ای داشته باشد. اتخاذ راهبردهای دیپلماتیک هوشمندانه و هماهنگی بیشتر میان کشورهای عضو، در کنار بررسی دقیق تأثیرات اقتصادی و حقوقی تحریم‌ها، می‌تواند به کاهش چالش‌های موجود و افزایش کارآمدی این ابزار کمک کند.

Refrences:

[1] Authority of the House of Lords. (2017). *The Legality of EU Sanctions*. London: House of Lords.

[2] *Consolidated Version of the Treaty On the Functioning of the European Union*, (2016). Official Journal of the European Union, C 202/49.

[3] Directorate-General for Financial Stability. (2024). *Financial Services and Capital Markets Union, Consolidated List of Persons, Groups and Entities Subject to EU Financial Sanctions*, European Union Available at: https://data.europa.eu/data/datasets/consolidated-list-of-persons-groups-and-entities-subject-to-eu-financial-sanctions?locale=en (last visited on 10/09/ 2024)

[4] European Commission, (2016). *Restrictive Measures (Sanctions) in Force*. available at: https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/restrictive_measures-2016–10-11-clean.pdf (last visited on 13/7/2023).

[5] European Commission. (2024). *Import and Export Bans*, European Commission. available at: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/eu-solidarity-ukraine/eu-sanctions-against-russia-following-invasion-ukraine/import-and-export-bans_en (last visited on 14/9/2024).

[6] European Union. (2024). *Sanctions: How and When the EU Adopts Restrictive Measures*, EU, (October 2020), Available at: https://www.consilium.europa.eu/en/policies/sanctions/. (last visited on 10/09/ 2024).

[7] European Economic Community. (1957). *Treaty of Rome*, sec. 223(1)(a), available at: https://ec.europa.eu/romania/sites/romania/files/tratatul_de_la_roma.pdf.

[8] European Union. (2018). *Restrictive Measures (Sanctions) Update of the EU Best Practices for the Effective Implementation of Restrictive Measures***,** 8519/18, no. *Generic* (2018). available at: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11623-2024-INIT/en/pdf.

[9] Fritz, o.; Christen,E.; Sinabell,F.; and Heinz,J. (2017). *Russia's and the EU's Sanctions: Economic and Trade Effects, Compliance and the Way Forward.* Brussels: European Parliament's Committee on International Trade.

[10] Giumelli, F. (2013). *How EU Sanctions Work: A New Narrative*. Paris: ISSUE.

[11] Giumelli, F. (2019). *Implementation of Sanctions: European Union*. In Economic Sanctions in International Law and Practice, Ed: Asada, M. pp. 116-135. London: Routledge.

[12] Hörbelt, C. (2017). A Comparative Study: Where and Why Does the EU Impose Sanctions, *Revista UNISCI,* (43), 53-71.

[13] Immenkamp, B. (2024). *EU Sanctions: A Key Foreign and Security Policy Instrument*. Brussels: European Parliament.

[14] IN 'T Veld, S. (2024). *Directive (EU) 2024/1226 of 24 April 2024 on the Definition of Criminal Offences and Penalties for Violation of Union Restrictive Measures*, Legislative Train Schedule. available at: https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-promoting-our-european-way-of-life/file-proposal-for-a-directive-on-the-violation-of-eu-sanctions (last visited on 14/9/2024).

[15] Jentleson, *B.W.(2022). Sanctions: What Everyone Needs to Know*. New York: Oxford University Press.

[16] Lissel, E. (2006). Economic Sanctions within the European Union towards Non-Member States. PhD diss. Lund: Lunds University.

[17] Lukoševičius, M. (2010). European Union Sanctions Policy, *Lithuanian Annual Strategic Review*, *8* (1), 81-112.

[18] Manners, I. (2002). Normative Power Europe: A Contradiction in Terms? *Journal of Common Market Studies*, *40* (2), 235-258.

[19] Manners, I. (2006). Normative Power Europe Reconsidered: Beyond the Crossroads. *Journal of European Public Policy*, *13* (2),182-199.

[18] Melin, Y and Fressynet, I. (2023). *EU Introduces New Anti-Circumvention Tool in Latest Sanctions Package*, Lex Blog. available at: https://www.tradecomplianceresourcehub.com/2023/07/03/eu-tightens-restrictions-against-russia-unveiling-a-new-anti-circumvention-tool/ (last visited on 14/9/2024).

[19] Niknami, R. (2020). EU Economic & Financial Sanctions against Iran and their Human Rights Implications, *Journal of World Sociopolitical Studies, 4* (3), 471-504.

[20] Nye, J. (2004). *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: Public Affairs.

[21] Pestova, A.; Mamonov, M.; and Ongena, S. (2022). *The price of war: Macroeconomic Effects of the 2022 Sanctions on Russia*, In: Global Economic Consequences of the War in Ukraine: Sanctions, Supply Chains and Sustainability. Eds: Rohner, L.; Weder di Mauro, D. London: CEPR Press.

[22] Pop, V and Rettman, A. (2014). *Leaked Paper: EU Options on 'Stage Three' Russia Sanctions,* EU Observer, Available at: https://euobserver.com/foreign/125075. (last visited on 10/07/ 2024)

[23] Portela, C. (2009-2010). National implementation of United Nations Sanctions: Towards Fragmentation, *International Journal*, *65* (1), 13-30.

[24] Portela, C. (2010). *European Union Sanctions and Foreign Policy: When and Why Do They Work?*. London: Routledge, 2010.

[25] Portela, C and Meissner, K. (2022). *The European Approach to Multilateral Sanctions: Are EU Sanctions Replacing UN Sanctions?* In Multilateral Sanctions Revisited: Lessons Learned from Margaret Doxey, Eds: Charron, A and Pertela,C. pp 81-98. Montreal: Mc Gil-Queen`s University Press.

[26] Portela, C & Olsen, K.B. (2023). *Implementation and Monitoring of the EU Sanctions' Regimes, Including Recommendations to Reinforce the EU's Capacities to Implement and Monitor Sanctions*. Brussels: Policy Department for External Relations.

[27] Shaw, M. (2021). *International law* (9th ed). Cambridge: Cambridge University Press.

[28] Olsen, K. B. (2022). *The Geoeconomic Diplomacy of European Sanctions: Networked Practices and Sanctions Implementation*. Leiden: Brill.

[29] Ravid, R.(2024). *U.S. Announces New Sanctions against Occupied West Bank Settler Outposts*, AXIOS, available at: https://www.axios.com/2024/03/14/us-settler-sanctions-west-bank (last visited on 10/09/ 2024).

[30] European Council**.** (2024). The EU Sanctions Process Explained, available at: https://www.consilium.europa.eu/en/infographics/the-eu-sanctions-process-explained/. (last visited on 13/09/ 2024)

[31] Terlinden, M. (2024). *Recent Developments in the Sanctions Practice of the European Union: A Proportionality Review*. Leuven: Leuven Centre for Global Governance Studies.

[32] The Treaty On European Union. (2012). Official Journal of the European Union, C 326/13.

[33] Van Der Vlies, Inge C. (1982). *The role and powers of the council of ministers*. In Netherlands Reports to the XIth International Congress of Comparative Law Caracas 1982, Eds: Ulrich, H and D'Oliveira, J. pp. 311-326. Dordrecht: Springer Netherlands.

[34] Veebel, V. (2021). Russia and Western Concepts of Deterrence, Normative Power, and Sanctions, *Comparative Strategy*, *40* (3), 268-284.